

Sygn. akt. IV Ka 271/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział IV Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Dorota Nowińska

Sędziowie SSO Jerzy Menzel

SSO Joanna Żelazny (spr.)

Protokolant Justyna Gdula

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Anny Trojanowskiej – Drapały

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2017 r.

sprawy:

1. J. O.

córki S. i R. z domu Z.

urodzonej (...) w K.

2. Z. O.

syna J. i S. z domu C.

urodzonemu (...) w H.

oskarżonych o przestępstwo z art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Strzelinie

z dnia 24 października 2016 roku sygn. akt II K 221/16

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zwalnia oskarżonych od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

J. O. została oskarżona o to, że:

I. w dniu 03 listopada 2015 roku w P. gmina S., będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, złożyła fałszywe oświadczenie o posiadaniu zgody D. M. na wykonanie robót budowlanych w postaci zbiornika na nieczystości płynne, a następnie oświadczenie to przedłożyła w Starostwie Powiatowym w S. przy zgłoszeniu wykonywania robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę na działce nr (...) w P., tj. o przestępstwo z art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k.

Z. O. został oskarżony o to, że:

II. w dniu 03 listopada 2015 roku w P. gmina S., będąc uprzedzony o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia złożył fałszywe oświadczenie o posiadaniu zgody D. M. na wykonanie robót budowlanych w postaci zbiornika na nieczystości płynne, a następnie oświadczenie to przedłożył w Starostwie Powiatowym w S. przy zgłoszeniu wykonywania robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę na działce nr (...) w P., tj. o przestępstwo z art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Strzelinie wyrokiem z dnia 24 października 2016 r., sygn. akt II K 221/16:

I. uznał oskarżoną **J. O.** za winną popełnienia zarzucanego jej czynu opisanego w pkt I części wstępnej wyroku, tj. przestępstwa z art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 233 § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 37a k.k., wymierzył jej karę 50 (pięćdziesiąt) stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięć) złotych,

II. uznał oskarżonego **Z. O.** za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt II części wstępnej wyroku, tj. przestępstwa z art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 233 § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 37a k.k. wymierzył mu karę 50 (pięćdziesiąt) stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięć) złotych,

III. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zwolnił oskarżonych od kosztów sądowych w sprawie, w tym opłaty zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa.

Wyrok ten zaskarżyli oskarżeni **J. O.** i **Z. O.** podnosząc w swoich osobistych apelacjach tożsamy zarzut obrazy przepisów postępowania – art. 387 § 2 k.p.k., co miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez nie uwzględnienie faktu, że wniosek oskarżonych o dobrowolne poddanie się karze jest możliwy jedynie wówczas, gdy nie sprzeciwia się temu prokurator, a także pokrzywdzony należycie powiadomiony o terminie rozprawy oraz pouczony o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku, oraz uznanie przez Sąd I instancji, że okoliczności popełnienia przestępstwa i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Strzelinie do ponownego rozpoznania, gdyż w ocenie oskarżonych konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Wniesione w sprawie apelacje w zakresie sformułowanych w nich zarzutów i wniosków są bezzasadne i nie zasługują na uwzględnienie.

Wbrew odmiennym twierdzeniom zawartym w apelacjach, nie ma żadnych podstaw ani do skutecznego kwestionowania dokonanej przez Sąd I instancji oceny zebranego materiału dowodowego, ani też poczynionych na podstawie tego materiału ustaleń faktycznych. Sąd I instancji zgromadzony w sprawie materiał dowodowy poddał rzetelnej, kompleksowej analizie i ocenie, bez wykraczania poza ramy swobodnej oceny dowodów, co znalazło swój wyraz w pisemnym uzasadnieniu wyroku. Oceny wartości poszczególnych dowodów dokonano pod względem ich wewnętrznej spójności, wzajemnych relacji, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

Sąd Rejonowy nie naruszył przy tym prawa procesowego, tj. art. 387 § 2 k.p.k. W sposób wyczerpujący i logiczny przedstawił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku okoliczności stanowiące podstawę akceptacji wniosków oskarżonych o skazanie ich bez przeprowadzania rozprawy. Niezależnie od uwzględnienia przedmiotowego wniosku, Sąd Rejonowy podjął rozważania merytoryczne zarówno odnośnie stanu faktycznego jak i prawidłowości kwalifikacji

prawnej czynu przestępnego, którego popełnienie zarzucono oskarżonym - co znajduje odzwierciedlenie w tymże uzasadnieniu. Wskazał także, jakie fakty uznał za udowodnione i na czym oparł się w tej mierze, a także dlaczego pozostałym dowodom nie nadał waloru wiarygodności. Nie ograniczając elementów uzasadnienia z powodu orzekania w trybie art. 387 k.p.k. Sąd I instancji przytoczył również okoliczności, które miał na względzie aprobując zaproponowany wymiar kary.

Wbrew stanowisku skarżących zostały spełnione wszystkie przesłanki do zastosowania instytucji z art. 387 § 2 k.p.k. Zgodnie z treścią tego przepisu sąd może uwzględnić wniosek o wydanie wyroku skazującego, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa i wina nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości; uwzględnienie wniosku jest możliwe jedynie wówczas, gdy nie sprzeciwia się temu prokurator, a także pokrzywdzony należycie powiadomiony o terminie rozprawy oraz pouczony o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku.

Z treści powyższego przepisu skarżący w pierwszej kolejności wywiedli, iż wyrok w trybie art. 387 k.p.k. może zostać wydany tylko i wyłącznie w sytuacji braku sprzeciwu pokrzywdzonego, a w sytuacji jego nieujawnienia możliwość rozpoznania sprawy w tym trybie jest wyłączona.

Stanowisko skarżących jest całkowicie chybione. Brak sprzeciwu pokrzywdzonego nie stanowi przesłanki skazania w trybie art. 387 § 2 k.p.k. w sytuacji, gdy w sprawie nie ma pokrzywdzonych (tzw. przestępstwa bez ofiar) albo gdy nie występuje on w sprawie, ponieważ np. pokrzywdzony zmarł i nie ma następców prawnych uprawnionych do wstąpienia w jego prawa. Wymóg niewniesienia sprzeciwu przez pokrzywdzonego jest zatem bezprzedmiotowy w sprawach o przestępstwa, w których przedmiotem ochrony nie są dobra o charakterze indywidualnym, a z takim właśnie przestępstwem mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Przedmiotem ochrony przepisu art. 233 k.k. jest bowiem - najogólniej rzecz ujmując - prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w szerokim tego słowa znaczeniu, a więc także efektywne funkcjonowanie jego organów, w tym podmiotów prowadzących inne postępowania przewidziane przez ustawę. Przestępstwo to nie ma zatem zindywidualizowanego przedmiotu ochrony; jest nim dobro ogólne, o charakterze społecznym, publicznym i tak określonego dobra nie można utożsamiać z indywidualnym interesem organu sądowego lub innego organu prowadzącego postępowanie przewidziane ustawą, ani też z interesem jakiegokolwiek jednostki (podmiotu), jako składowej części ogółu.

Nie sposób także zgodzić się z apelującymi, jakoby w rozpoznawanej sprawie fakt i okoliczności popełnienia przez oskarżonych zarzucanego im czynu budziły zasadnicze wątpliwości, wykluczając tym samym możliwość wydania wyroku skazującego w trybie art. 387 § 2 k.p.k.

Po pierwsze wskazać należy, że złożenie przez oskarżonych wniosku o dobrowolne poddanie się karze na podstawie art. 387 k.p.k. poprzedzone zostało przyznaniem się do winy, a zatem oświadczeniem, że potwierdzają, iż dopuścili się naruszenia określonej normy sankcjonowanej i poczuwają się w związku z tym do odpowiedzialności za popełnienie zarzucanego im czynu zabronionego.

Wyjaśnienia oskarżonych i ich postawa w toku procesu nie były jednak jedynym kryterium spełnienia wyżej wskazanych przesłanek z art. 387 § 2 k.p.k. Wyjaśnienia oskarżonych zostały oceniane w konfrontacji ze wszystkimi zgromadzonymi i istotnymi w sprawie dowodami, w szczególności z dokumentacją z postępowania administracyjnego toczącego się przed Starostwem Powiatowym w S. oraz zeznaniami świadka D. M.. Całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, ocenionego kompleksowo i we wzajemnym ze sobą powiązaniu, pozwolił na dokonanie prawidłowych ustaleń faktycznych i nie pozostawia on żadnych wątpliwości co do sprawstwa oskarżonych. Sąd Rejonowy przyjmując popełnienie przez oskarżonych przestępstwa z art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. dokonał przy tym trafnej analizy zarówno strony przedmiotowej jak i podmiotowej owego występkę.

Analiza podniesionej w apelacjach argumentacji wskazuje, że skarżący zdaje się nie rozumieją istoty niniejszej sprawy, a w szczególności postawionego im zarzutu, skoro konsekwentnie podnoszą, że nie doszło do wypełnienia przez nich znamion czynu zabronionego określonego dyspozycją art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k., ponieważ prowadzący

postępowanie organ administracji zapoznał się z ich zgłoszeniem i „oświadczeniem-zgodą” i nie zakwestionował go jako dokumentu wadliwego, wyrażając „milczącą zgodę” na dokonanie inwestycji przebudowy komory na nieczystości.

Przypomnieć należy, iż czyn zarzucany oskarżonym polegał na tym, że oskarżeni w dniu 3 listopada 2015 r. w Starostwie Powiatowym w S., w zgłoszeniu wykonania robót budowlanych, nie wymagających pozwolenia na budowę, złożyli fałszywe pisemne oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, mimo iż byli uprzedzeni o odpowiedzialności karnej za powyższe, a wynikało z niego, że posiadają oni zgodę współwłaścicielki nieruchomości D. M. na wykonanie robót budowlanych, będących przedmiotem tego zgłoszenia.

Nie ulega zaś wątpliwości, iż takiej treści oświadczenie oskarżeni złożyli w sytuacji, gdy w rzeczywistości D. M. nie wyrażała zgody na wykonanie takich robót budowlanych, jakie były przedmiotem zgłoszenia.

Oskarżeni załączyli do ww. oświadczenia „oświadczenie – zgodę” z dnia 6 lutego 2003 r., w którym to piśmie D. M. wyraziła brak sprzeciwu wobec połączenia przez Z. O. rury (...) osadnika na nieczystości. Po pierwsze zatem pismo to w ogóle nie dotyczyło przebudowy pierwszej komory osadnika, będącej przedmiotem zgłoszenia robót. Wywodzenie z treści tego oświadczenia przez oskarżonych prawa do wyłącznego użytkowania komory, do której mieli wykonać przyłącze, jest niczym nieuzasadnione. Po drugie - z takimi twierdzeniami skarżących nie można się zgodzić, albowiem opiera się ono na wybiórczym odniesieniu do zgromadzonego materiału dowodowego. Tymczasem obiektywna i logiczna analiza zgromadzonych dowodów w pełni potwierdza, iż oskarżeni posłużyli się owym „oświadczeniem-zgodą” będąc w pełni świadomymi tego, że to „oświadczenie-zgoda” było i jest przez D. M. kwestionowane, bowiem na tle owej zgody toczył się już między stronami spór w latach 2005-2009, który zakończył się oddaleniem przez Naczelną Sąd Administracyjny skargi kasacyjnej oskarżonych. Oskarżeni złożyli następnie wniosek do Sądu Rejonowego w Strzelinie o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu, który to wniosek postanowieniem z dnia 7 października 2011 r. został oddalony. Mimo tych postępowań, oskarżeni w dniu 12 października 2011 r. posłużyli się owym oświadczeniem, zgłaszając zamiar wykonania robót budowlanych, choć już wtedy mieli świadomość tego, że D. M. na roboty budowlane zgody nie wyraża. Oskarżeni stanęli wtedy również pod zarzutem popełnienia czynu z 233 § 6 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. i wyrokiem z dnia 23 maja 2013 r. Sąd Rejonowy w Oławie VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w S. (sygn. akt VII K 170/13) warunkowo umorzył wobec nich postępowanie na określony okres próby.

Te okoliczności są niezaprzeczalnym potwierdzeniem faktu, że D. M. nie wyrażała zgody na wykonanie robót budowlanych i że oskarżeni mieli świadomość tego, że nie mogą posługiwać się w toku postępowań administracyjnych ww. dokumentem. Mimo to oskarżeni po raz kolejny występując ze zgłoszeniem robót budowlanych fałszywie oświadczyli, że zgodę współwłaściciela nieruchomości D. M. na wykonanie robót posiadają i dołączyli to samo kwestionowane przez D. M. „oświadczenie-zgodę”.

Okoliczności dotyczące zgłoszenia robót i złożenia oświadczenia, będącego przedmiotem niniejszego postępowania, znalazły potwierdzenie w dowodach w postaci dołączonych do akt sprawy dokumentów, które ponad wszelką wątpliwość wskazują, że oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane oskarżeni złożyli pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań w trybie art. 233 k.k. Skoro zatem oskarżeni złożyli oświadczenie nie polegające na prawdzie, to tego rodzaju działanie wypełniło komplet ustawowych znamion występku kwalifikowanego z art. 233 § 1 i § 6 k.k.

Bez znaczenia dla przyjęcia odpowiedzialności oskarżonych pozostaje fakt, że organ administracji przyjął owo „oświadczenie-zgodę” bez jego weryfikacji i nie wniósł sprzeciwu do wykonania inwestycji. Zagłębianie się w tę kwestię przez skarżących było zbyteczne, gdyż ewentualne niedopełnienie obowiązków przez pracownika Starostwa Powiatowego nie wyłącza odpowiedzialności oskarżonych. Wykazywanie wskazanej okoliczności nie miało żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w sytuacji, gdy bezspornym jest, że D. M. nie wyraziła zgody na wykonanie robót budowlanych, zaś oskarżeni złożyli fałszywe oświadczenie pod groźbą odpowiedzialności karnej, że taką zgodę posiadają.

Podsumowując ocenę dowodów dokonaną przez Sąd I instancji należy uznać, iż jest ona prawidłowa i w żadnej mierze nie razi dowolnością. Niewątpliwie wskazane wyżej i prawidłowo ocenione przez Sąd Rejonowy dowody były wystarczające do zakwestionowania wersji przedstawionej w wyjaśnieniach przez oskarżonych o braku świadomości co do możliwości posługiwania się oświadczeniem D. M. i w konsekwencji do stwierdzenia, że popełnili oni przypisany im występki. Sprawstwo oskarżonych zostało przez Sąd Rejonowy w sposób przekonujący wykazane, w tej sytuacji zarzut wybiórczej i dowolnej oceny dowodów jest chybiony. W niniejszej sprawie dowody z dokumentów oraz zeznania D. M. uznane zostały za dowody pełnowartościowe i na ich podstawie Sąd ustalił prawidłowy stan faktyczny. Niewątpliwym pozostaje to, iż oskarżeni swoim zachowaniem dopuścili się czynu, który wyczerpał dyspozycję art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. Nie ma przy tym żadnych powodów do kwestionowania przyjętej w wyroku kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonym. Sąd I instancji swoje stanowisko w tym zakresie również należycie i wyczerpująco uzasadnił i spotkało się ono z pełną aprobatą Sądu Odwoławczego

W tej sytuacji za bezpodstawny uznać należało podniesiony w apelacjach oskarżonych zarzut naruszenia przepisu art. 387 § 2 k.p.k. Zarzut ten stanowi w ocenie Sądu Odwoławczego wyłącznie przejaw niezadowolenia z powodu wydania merytorycznego rozstrzygnięcia, z którego treścią oskarżeni nie zgadzają się. Tymczasem uwzględnienie wniosków oskarżonych złożonych w trybie art. 387 § 2 k.p.k. nastąpiło po spełnieniu wszystkich warunków wymaganych przez ten przepis, zaś w zaskarżonym wyroku zapadły wszelkie uzgodnione w trybie konsensualnym rozstrzygnięcia, w tym wymiar kary, który w ocenie Sądu Odwoławczego jest sprawiedliwy i współmierny do wagi czynu, jego społecznej szkodliwości oraz stopnia winy oskarżonych.

W konsekwencji, mając na uwadze wszystkie podniesione wyżej okoliczności oraz przy braku podstaw do zastosowania unormowań zawartych w art. 439 k.p.k. i art. 440 k.p.k., Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, uznając apelację za bezzasadną.

Orzeczenie o kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze oparto o przepisy art. 624 k.p.k. uwzględniając sytuację osobistą oskarżonych, ich stan majątkowy i możliwości zarobkowe.